

Výchova k občanství (Vo)

	Ročník	Předmět	Výstupy ŠVP ZV "Sunny Canadian - most do celého světa"	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	Mezipředmět. vazby	Poznámka
1	6.	Vo	Vysvětlí pojem čas a metody měření času v minulosti; chápe závislost člověka na přírodě.	člověk v rytmu času		F, D	
2	6.	Vo	Uvědomuje si význam manželství, rodiny a rodinného života; sestaví rodokmen své rodiny; objasní základní rodinné vztahy; vysvětlí, v čem spočívá hospodárnost; navrhne vlastní rodinný rozpočet; orientuje se v pojmech náhradní rodinné péče.	rodinný život (rodina a rodinné vztahy, manželství), vztahy mezi lidmi a formy soužití	OSV - sociální rozvoj	M	
3	6.	Vo	Zhodnotí význam vzdělání; orientuje se v systému našeho školství; navrhne vlastní školní řád; volí vhodný učební styl.	život ve škole (školní řád, umění učit se)			
4	6.	vo	Specifikuje nedostatky životního prostředí ve své obci a navrhne jejich možné řešení.	domov (obec, obecní zřízení, životní prostředí)	VDO - formy participace občanů v politickém životě EV - vztah člověka k životnímu prostředí	Př	

5	6.	Vo	Na mapě vyhledá hlavní regiony ČR; určí národnosti menšiny žijící v ČR; popíše důležité symboly našeho státu a způsoby jejich používání; vysvětlí, co si představuje pod pojmem demokracie; vyjmenuje složky státní moci ČR a jejich orgány; vybere si svůj vzor z české historie či současnosti a svůj výběr zdůvodní; orientuje se v historii našeho státu.	má vlast (život v regionech, státní symboly, demokracie)	VDO - občan, občanská společnost a stát	Z, Čj, D	
6	6.	Vo	Rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu; svými slovy vyjádří, na co mohou být občané ČR hrdí; respektuje jiné národy, jejich kulturu a tradice; vyjmenuje příklady základních lidských práv; uvede základní dokumenty, týkající se lidských práv.	miniúvod do lidských práv	MKV - etnický původ	Z	
7	6.	Vo	V modelové situaci poskytování pomoci raněnému dodržuje pravidla poskytování první pomoci.	první pomoc (zásady první pomoci)			
8	6.	Vo	Uvede příklady svátků a tradic ČR a popíše, jak je doma slaví.	kalendář		D	
9	6.	Vo	Vysvětlí pojmy zdraví, zdravý životní styl, prevence a výchova ke zdraví; jmenuje pozitiva a negativa strategií při řešení konfliktů; orientuje se v problémech mezilidských vztahů a navrhuje způsoby řešení; uvede nejznámější dětská krizová centra a linky bezpečí.	rozvoj osobnosti (duševní a tělesné zdraví, řešení problémových situací), osobnostní a sociální rozvoj	OSV - sociální rozvoj		
10	6.	Vo	Vysvětlí význam zdravé výživy; uvádí příklady nevhodného stravování a jeho důsledky na zdraví jedince; navrhne a sestaví zdravý jídelníček.	zdravá výživa (výživové hodnoty potravin, zdravý jídelníček), hodnota a podpora zdraví		Př	

11	6.	Vo	Vysvětlí pojmy droga, závislost, nikotin, abstinenci příznaky; zhodnotí nebezpečí návykových látek; uvede nejznámější návykové látky.	zneužívání návykových látek (kouření, alkoholismus, drogy), rizika ohrožující zdraví a jejich prevence		Př	
12	6.	Vo	Vysvětlí pojmy pohlaví, prepuberta, puberta, adolescence, hormony, sexualita, primární a sekundární znaky dospívání; uvědomuje si rozdíly mezi láskou mateřskou, partnerskou a přátelstvím.	sexuální výchova.		Př	
13	7.	Vo	Popíše, jak se projevuje spolupráce v rodině a ve škole; jedná podle pravidel slušného chování; dodržuje pravidla dialogu, naslouchá druhému; vysvětlí, co jsou to média; demonstruje, jak nás média ovlivňují.	život mezi lidmi (rodina, škola, vrstevnické skupiny, komunikace média), osobnostní a sociální rozvoj	OSV - sociální rozvoj MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Čj	
14	7.	Vo	Zhodnotí význam kulturního bohatství; uvede příklady kulturních institucí; zhodnotí nabídku kulturních akcí v místě svého bydliště; popíše základní znaky největších světových náboženství; zhodnotí, jakou roli hraje náboženství v životě dnešního člověka.	člověk a kultura (kultura, umění, náboženství, pravidla slušného chování)	MKV - lidské vztahy	Hv, Vv, Čj, D	
15	7.	Vo	Uvede příklady přírodních a kulturních zajímavostí ČR; zhodnotí ekologické problémy svého okolí, obce, státu; popíše, jak může svým jednáním přispět k ochraně životního prostředí.	přírodní a kulturní bohatství (krásy naší země, ochrana životního prostředí)	EV - vztah člověka k prostředí	Z, Př	
16	7.	Vo	Vysvětlí rozdíl mezi hmotným a nehmotným majetkem; uvede příklad osobního, rodinného, obecního, státního a podnikového majetku; rozliší projevy vandalismu.	majetek v našem životě (naše potřeby, majetek a vlastnictví)			

17	7.	Vo	Definuje základní znaky státu; popíše nejčastější typy a znaky státních zřízení; na příkladech vysvětlí rozdíl mezi demokracií a autokracií; zhodnotí výhody života v demokratické společnosti; popíše fungování voleb do parlamentu ČR; vysvětlí důležitost voleb pro demokratickou společnost.	řízení společnosti (stát, demokracie, volby)	VDO - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	D	
18	7.	Vo	Demonstruje příklad spolupráce na mezinárodní úrovni; vysvětlí, proč vznikla EU; uvede některé významné mezinárodní organizace, k nimž má vztah ČR; respektuje odlišnosti ostatních; vysvětlí pojmy rasismus a xenofobie; uvede správné chování při mimořádných událostech.	svět kolem nás (mezinárodní spolupráce, menšiny)	EG - jsme Evropané MKV - etnický původ	D	
19	7.	Vo	Uvede základní dokumenty týkající se lidských práv; vyjmenuje příklady základních lidských práv; vysvětlí vztah mezi právy a povinnostmi; přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva druhých.	lidská práva (dokumenty, svoboda, morálka, mravnost)		D	
20	7.	Vo	Uvede pravidla komunikace v rodině; vysvětlí, v čem spočívá hospodárnost; navrhne vlastní rodinný rozpočet.	rodina (práva a povinnosti členů rodiny, komunikace v rodině, rodinný rozpočet)	OSV - sociální rozvoj	M	
21	7.	Vo	Vysvětlí zásady zdravého životního stylu; vyjmenuje nejčastější infekční choroby a uvede zásady, jak jim předcházet; uvede látky tvořící naše tělo; zhodnotí význam zdravé výživy pro lidský organismus.	zdraví (choroby, zdravá výživa, poruchy výživy), hodnota a podpora zdraví		Př	
22	7.	Vo	Popíše nejčastěji zneužívané látky; vysvětlí pojem doping; uvědomuje si nebezpečí závislosti.	zneužívání návykových látek (drogy, doping, závislosti), rizika ohrožující zdraví a jejich prevence	OSV - sebepoznání a sebepečení OSV - seberegulace a sebeorganizace	Př	

23	7.	Vo	Rozliší signály násilného chování v rodině, ve škole a ve vrstevnických skupinách; uvede zásady bezpečného sportování a bezpečnosti silničního provozu.	osobní bezpečí (nebezpečné situace při sportu a na silnici, násilí v sexualitě, první pomoc)			
24	7.	Vo	Objasní změny, kterými člověk prochází v období dospívání.	sexuální výchova (přeměna v muže a ženu, rozmnožování), změny v životě člověka a jejich reflexe		Př	
25	8.	Vo	Vysvětlí pojem osobnost; zdůvodní, proč by se měl člověk snažit poznat sám sebe, a uvede příklady situací, ve kterých je důležité znát svou osobnost; zhodnotí projevování záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí; navrhne si cíle s ohledem na svou budoucnost; popíše jednotlivé druhy temperamentu.	osobnost (kladné a záporné vlastnosti člověka, plány do budoucna, charakter, temperament), osobnostní a sociální rozvoj	OSV - osobnostní rozvoj		
26	8.	Vo	Porovná rozdíly mezi prožíváním, jednáním a vlastnostmi svými a jiných lidí; trénuje a posiluje vůli; navrhuje prostředky k vylepšení paměti a procesů učení.	psychické procesy a stavy (poznání a vnímání, paměť, soustředění, učení)	OSV - osobnostní rozvoj	Př	
27	8.	Vo	Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem; dodržuje pravidla dialogu, naslouchá druhému, vhodně reaguje.	člověk v sociálních vztazích (umění prosadit se, náročné životní situace)	OSV - sociální rozvoj	Čj	
28	8.	Vo	Popíše příklady spolupráce mezi lidmi; na příkladu chování kupujících a prodávajících popíše podstatu fungování trhu.	hospodaření (dělná práce, nakupování), svět práce			

29	8.	Vo	Rozlišuje rozdíly mezi vztahy upravenými právními a mravními normami; s ostatními žáky navrhne listinu zásad své třídy; rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí; uvede základní dokumenty týkající se lidských práv; popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů.	právní minimum (morálka, ústava, moc zákonodárná, výkonná, soudní, základní práva a svobody, EU)	VDO - občan, občanská společnost a stát EG - objevujeme Evropu a svět	D	
30	8.	Vo	Uvede faktory, ovlivňující stabilitu rodiny; interpretuje svou představu ideální rodiny a ideálního partnera; zhodnotí význam manželství v dnešní době; navrhne řešení modelových krizových situací v manželství.	rodina (stabilita rodiny, neshody v manželství)	OSV - komunikace		
31	8.	Vo	Popíše zásady péče o nemocné, stravování nemocných a podávání léků; vysvětlí pojmy dieta, alternativní medicína, akupunktura.	člověk ve zdraví a nemoci (jak pečovat o nemocné, stravování nemocných, podávání léků)		Př	
32	8.	Vo	Uvědomuje si vliv výživy a způsobu stravování na zdraví člověka; vysvětlí pojmy potravinová pyramida, Body Mass Index, fast food, cholesterol; popíše poruchy příjmu potravy; zamyslí se nad rolí reklamy ve svém jídelníčku.	zdravá výživa (nežádoucí způsoby výživy, alternativní strava, reklama a hygiena potravin)	MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Př	
33	8.	Vo	Zdůvodní nebezpečí drogové závislosti; vyjádří vlastními slovy příčiny vzniku drogové závislosti; vyjmenuje různé druhy závislostí a zhodnotí jejich nebezpečí.	prevence zneužívání návykových látek (nebezpečí a příčiny závislostí), rizika ohrožující zdraví a jejich prevence		Př	
34	8.	Vo	Rozliší příznaky agresivního chování ve společnosti; vyjmenuje formy domácího násilí; uvede, kam se může obrátit, stane – li se obětí domácího násilí; vysvětlí pojem šikana; navrhne formy prevence a řešení šikany.	osobní bezpečí (agresivita a nebezpečí kolem nás)			
35	8.	Vo	Vysvětlí pojmy homosexualita a transsexualismus; popíše nejčastější sexuální deviace; vyjmenuje základní druhy antikoncepce a zhodnotí jejich účinnost.	lidská sexualita (odlišnosti v lásce, co k lásce patří a co ne, plánované rodičovství, antikoncepce, ochrana před pohlavními chorobami)	OSV - sebepoznání a sebepojetí	Př	

36	9.	Vo	Rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu.	občan (obec, stát, Evropská unie)	VDO - občan, občanská společnost a stát	D	
37	9.	Vo	Dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování; rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví; objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví.	občan a právo (odvětví práva ČR, občanskoprávní vztahy, vlastnictví a majetek, odpovědnost za škodu)	VDO - občan, občanská společnost a stát		
38	9.	Vo	Rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů; rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady.	právní ochrana (orgány správní ochrany, přestupky a správní řízení, občanské soudní zřízení, trestní právo, paragrafy)	VDO - občan, občanská společnost a stát		
39	9.	Vo	Orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí; zhodnotí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání; prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce; navrhne svůj profesní životopis.	v pracovním poměru (volba povolání, brigáda a zaměstnání), svět práce			
40	9.	Vo	Zaujme stanovisko k registrovanému partnerství homosexuálních párů a k jejich možnostem adopce; uvede příklady pomoci státu rodinám.	rodina a zákony (rodina, rodiče a děti)	OSV - mezilidské vztahy		
41	9.	Vo	Rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje; uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané; vysvětlí, jakou funkci plní banky a které služby občanům nabízejí.	hospodaření (stát a národní hospodaření, státní rozpočet, sociální dávky, peněžní ústavy).		M	
42	9.	Vo	Vybere některé globální problémy současnosti a popíše jejich příčiny i možné řešení; uvědomuje si dopad jednání člověka na životní prostředí a navrhne možné řešení.	globální svět (problémy současného světa, životní prostředí).	EV - vztah člověka k prostředí	Př, Z	

43	9.	Vo	Popíše své plány a cíle do budoucna.	životní perspektivy (životní plány a cíle)	OSV - osobnostní rozvoj		
44	9.	Vo	Analyzuje hlavní rysy rodiny v minulosti; posoudí možné příčiny krizí v rodině, včetně rozvodu, a hledá vhodná řešení.	rodina (rodina dříve a dnes, rodinné vztahy a krize)		D	
45	9.	Vo	Vysvětlí na příkladech souvislosti mezi fyzickým a duševním zdravím; analyzuje rizika ohrožující zdraví; sestaví účinný plán ochrany zdraví; zhodnotí význam preventivních prohlídek pro zachování zdraví.	péče o duševní zdraví (hygiena, civilizační choroby, pohybem k tělesnému i duševnímu zdraví)		Př	
46	9.	Vo	Vysvětlí a respektuje pravidla zdravého způsobu stravování; navrhne jídelníček pro vybranou skupinu lidí podle zátěže, věku, pohlaví, popř. v nemoci; zhodnotí pozitiva a negativa alternativní výživy; analyzuje odlišnosti jídelníčků různých národů; pochopí a vysvětlí nevhodné působení reklamy na zdravý životní styl a výživu.	zdravá výživa (výživa dětí – sportovců, zdravá výživa trochu jinak, reklama ve výživě)	MV - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Př	
47	9.	Vo	Zdůvodní souvislosti mezi vznikem závislosti a chováním člověka; dokáže se bránit vzniku závislosti kvalitním trávením volného času; na základě svých znalostí vyhodnotí situaci, jak jednat s lidmi pod vlivem alkoholu nebo drogy; rozliší varovné signály patologického hráčství a navrhne účinnou pomoc i prevenci.	prevence zneužívání návykových látek (důvody vzniku závislostí, jak se nestát závislým, drogy a sport), rizika ohrožující zdraví a jejich prevence		Př	
48	9.	Vo	Analyzuje příčiny trestné činnosti mladistvých; odmítá projevy rasismu, xenofobie a jakéhokoliv druhu nenávisti k lidem; navrhne účinná opatření ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu.	osobní bezpečí (jak se vypořádat s chuligány, vandaly a zloději, bezpečnost v silničním provozu, poskytování první pomoci)	MKV - kulturní diference		

49	9.	Vo	Podporuje pozitivní vztahy, jako jsou přátelství, různé podoby lásky, partnerské vztahy, vztahy manželské a rodičovské; chápe etické normy v oblasti sexuálního chování; posoudí vlastní předpoklady pro partnerské vztahy; analyzuje možné příčiny rodičovství mladistvých a navrhne účinnou prevenci; posoudí vhodné druhy antikoncepce a vysvětlí její význam při plánovaném rodičovství; posoudí a odmítá sexuální násilí, kuplířství, prostituci, pornografii jako praktiky komerčního sexu.	sexuální výchova (partnerské vztahy, plánované rodičovství, kuplířství, prostituce, pornografie, těhotenství, porod, péče o dítě)	OSV - sociální rozvoj	Př	